

A SZÉKELYUDVARHELYI
REFORM. KOLLEGIUM
ÉRTESÍTŐJE

AZ

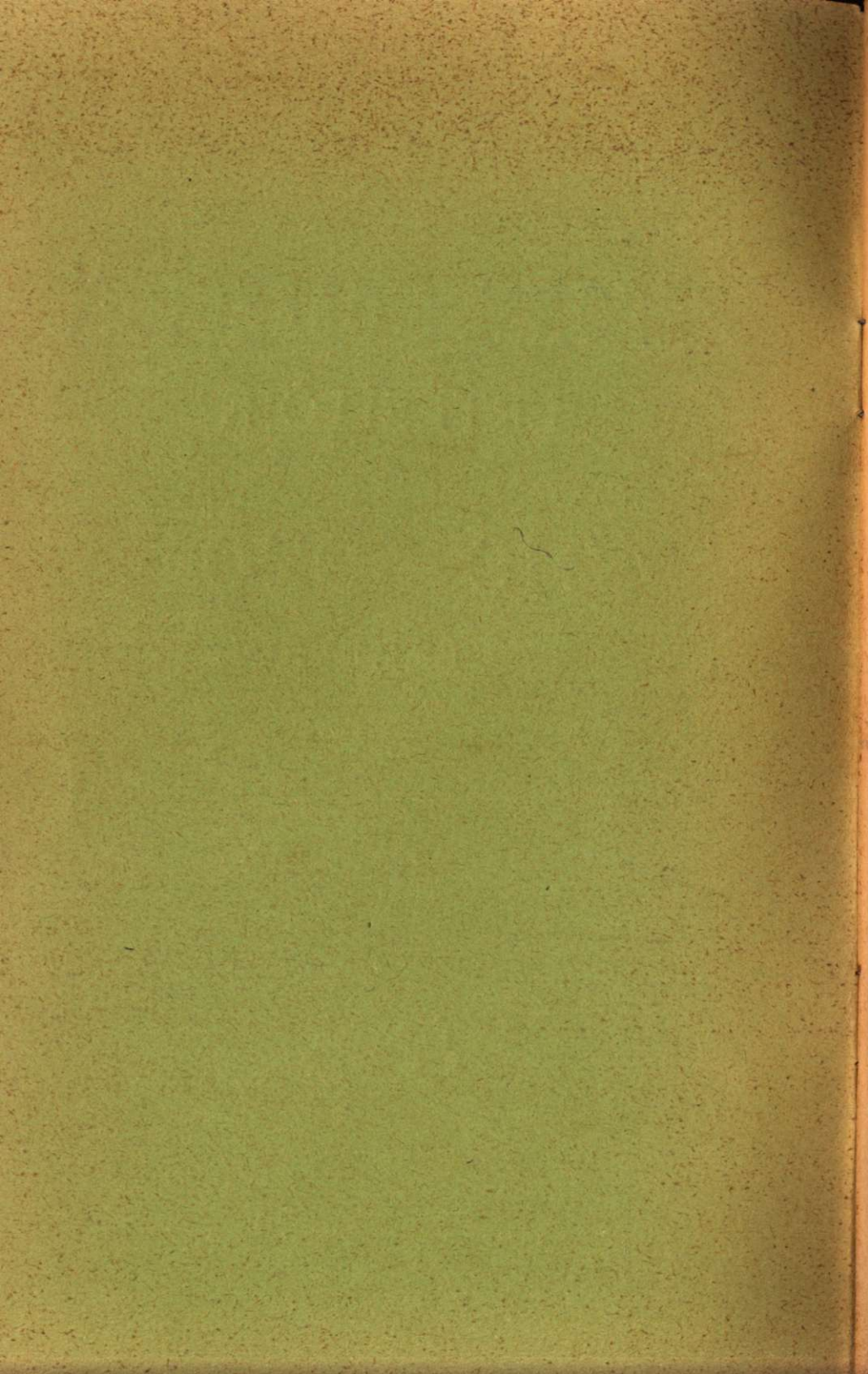
1919—1920^{-IK}
ISKOLAI ÉVRŐL

SZERKESZTETTE
SZABÓ ANDRÁS,
IGAZGATÓ.

SZÉKELYUDVARHELY.
KÖNYVNYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
1920.

A SZÉKELYUDVARHELYI
REFORM. KOLLEGIUM

ÉRTESÍTŐJE

AZ

1919—1920-İK

ISKOLAI ÉVRŐL

SZERKESZTETTE
SZABÓ ANDRÁS,
IGAZGATÓ.

SZÉKELYUDVARHELY.
KÖNYVNYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

1920.

(11·30%) kedvezményben részesültek. A díjakon kívül köteles volt minden tanuló 110 kg. búzát hozni. 27 tanuló, akik képtelenek voltak a természetbeli beszolgáltatásra, 420 K-val váltotta meg ezt. A díjakat negyedévi részletekben fizették. A tanulók 7-es csoportban étkeztek. A tanulók létszáma a következő volt: Egész díjas év elején 74, év végén 67, $\frac{3}{4}$ díjas é. e. 17, é. v. 15, $\frac{1}{2}$ díjas é. e. 15, é. v. 14, $\frac{1}{4}$ díjas 1, összesen: é. e. 107, é. v. 97. Elnök: Csefő Sándor r. t. Felügyelők: Ütő Mihály (konviktusi gazda), Finta Gergely és Jakó Albert h. tanárok.

Tanulók névsora és általános osztályzata.*)

Rövidítések: r. kath. = római katolikus; ág. = ágostai hitv. evangélikus; unit. = unitárius; g. kel. = görög keleti; g. kath. = görög katolikus; izr. = izraelita; ism. = ismétlő; mt. = magántanuló.

I. osztály. Osztályfőnök: Haáz Ferencz.

Jeles: Bakk Péter, Szabó Magda, Szotyori Margit (1-), Váró Jolán (1-); *jó*: Benedek László mt., Boros Domokos (2-), Dénes Dániel, Kónya Tibor, Kristóf József (2-), Mátyás Béla ág. h. ev., Rosonczy Aladár, Rájk László, Sándor Lajos (2-), Szigyártó Albert; *elégséges*: Albert György, Csiki Andor, unit., Deutsch Béla izr., Incze Albert, Incze Zsigmond (2), Jakab Béla, László Béla, Lőrincz Ferencz, Nagy Endre, Szentgyörgyi Lajos András; *elégtelen egy tárgyból*: Almási Ferencz izr., Fernengel Vilmos ág. h. ev., László János, Péter Árpád (2), Róth János ág. h. ev., Séra Kálmán, Török Albert (2); *több tárgyból*: Jakab Árpád, Lukács István, Mészáros Zoltán, Pál Ernő unit. (2), Vajna Miklós. Összesen 36.

II. osztály. Osztályfőnök: Finta Gergely.

Jeles: Barthalis Jenő, Gottesmann László izr.; *jó*: Biró Sándor, Kovács József, Lukácsfi Margit örm. kath. mt. (2-), Nagy Lajos (2-); *elégséges*: Baczó Béla, Bak Lajos, Barra Árpád, Bedő Béla, Bedő Ödön ism., Biró Márta róm. kath. mt., Bokor János, Demeter Miklós, Felméri Ferencz, Izsák Tibor izr., Jakab Endre, Katona Béla unit., Kónya Tivadar, Lőrincz Béla, Rákossy Géza, Ritter Julia izr. mt., Sándor Ilona mt., Tóth Károly, Varga Dénes unit., Vetési Albert, Zayzon Zoltán; *elégtelen egy tárgyból*: Bölöni

*) Általános jeles az eredmény akkor is, ha csak 1 tárgyból jó, a többiből jeles, jelzése (1-); ált. jó ha csak 1 tárgyból elégséges, többiből jeles vagy jó, jelzése (2); ált. elégséges 2 elégséggel. Magaviseletnél csak a szabályszerű (2) és kevésbé szabályszerű (3) fokozat van jelölve a nevek után a megfelelő számokkal.

Léczfalvi GYÁRFÁS ENDRE
főgondnok.

Nekrologgal kezdjük ezt az Értesítőt is. *Gyárfás Endre*, kollegiumunk vezető főgondnoka, 1920 március 27-én hosszas szenvedés után meghalt. Megrendítő veszteségünket az alábbi sorokban tettük közzé:

A református kollegium Előjárósága és Tanári kara mély megilletődéssel tudatja, hogy nagyérdemű vezető főgondnoka, léczfalvi *Gyárfás Endre* folyó évi március hó 27-én délután, hosszas szenvedés után Székelykeresztúron 67 éves korában meghalt. Mint gondnok és főgondnok atyja nyomdokait követve, szent örökségnek tartott családi tradícióihoz hiven, 28 éven át szolgálta a kollegiumnak szent ügyét és lankadatlan meleg szeretettel dolgozott a szívéhez nőtt intézet fejlesztése érdekében.

Földi porrészeit Székelykeresztúron, március 29-én kísértük örökös nyugvóhelyére, a családi sirboltba. Temetésén testületileg résztvettünk. A gyászszertartáson, melyet Nagy Lajos székelykeresztúri lelkesz végzett, imát mondott Biró Sándor kollegiumi vallástanár, a kollegium részéről az elköltözöttől búcsút vett Szabó András igazgató, a székelykeresztúri dalkör pedig megható gyászdalokat énekelt.

Emlékére 1920 május 9-én kollegiumunk imatermében *gyászünnepélyt* tartottunk az alábbi programmal: Gyülekezeti ének, 90-ik zsoltár 1—2. v. 2. Ima: Biró Sándor vallás-tanár. 3. Henri Vieuxtemps: Fantasia appassionata Op. 35. Hegedűn előadta Szabó Ernő VI. o. t., zongorán kísérte Kovács István VIII. o. t. 4. Madách Imre: A halál költészete. Szavalta Kezkes Erzsébet VIII. o. mt. 5. Emlékbeszédet mondott Szabó András igazgató. 6. Wagner R.: Lohengrin-ből részlet. Előadta az ifj. zenekar. 7. Ábrányi Emil: Feltámadás. Szavalta Robonyi Andor VIII. o. t. 8. Gyülekezet éneke: 77-ik dicséret 3. versszak: Nincs már szíveni félelmére . . .

Kollegiumunk *Gyárfás Endre* 27 évi gondnoksága és főgondnoksága alatt jutott el fejlődésének mostani fokára. Az ő működése egyuttal a kollegiumnak korrajza is. Egy darab mult, mely elsodródott az idők forgatagában. De nyomai kollegiumunk történetébe vésvé megmaradnak időtlen-időőkig. Ezt a célt kívánja szolgálni az emlékbeszéd is, a mint következik:

TARTALOM.

	Oldal
Gyárfás Endre főgondnok emlékezete: Szabó András . . .	3
Adatok az iskolai év történetéhez	8
A kollegium kormányzata	11
a) <i>Főgimnázium</i> :	
Tananyag és tankönyvek	14
Ifjúsági körök	14
Könyvtárak, szertárak, gyűjtemények	15
Internátus és konviktus	15
Tanulók névsora és általános osztályzata	16
Érettségi vizsgálat	19
Iskolai javadalmak	19
A tanulókra vonatkozó statisztikai adatok	24
b) <i>Polgári leányiskola</i> :	
I. Szervezet és kormányzat	27
II. Tanári testület	27
III. Tanulók névsora és általános osztályzata	28
IV. A tanulókra vonatkozó statisztikai adatok	30
Tájékoztató	32

Gyárfás Endre főgondnok emlékezete.

»Halnak halnak, egyre halnak,
Szine-java a magyarnak.
Itt is egy név, ott is egy név,
Hányát elvisz minden egy év!« —

Koszorús költőknek, Aranyinak e szavaiban tört ki fájdalomunk kollegiumunk vezető főgondnokának, *Gyárfás Endrének* elvesztése felett.

Még hegedőfélben sem volt a seb, melyet szívünkön másik főgondnokunknak, *Ugron Jánosnak* elvesztése ütött, még be sem tölthettük az ő főgondnoki székét — s máris újabb csapással látogatott meg a Gondviselés. »Leesett a mi fejünknek koronája« — vezető főgondnoki székünk is türesen s a vezérlő pálca gazdátlan maradt. *Gyárfás Endre*, aki 28 éven át oly példaszerű, nemes ambícióval, meleg szeretettel és szent hevülettel szolgálta kollegiumunk ügyét, kidőlt az élők sorából. De emlékét tetteivel ő maga jegyezte be annalesainkba. Rögzítsük meg e bejegyzéseket s néhány percet szenteljünk az ő emlékezetének.

A nagy halottakról dicsőítő beszédet — enconiumot szoktak tartani. Mi ezt nem tesszük. Nem, mert a mi célunk nem dicsérni, hanem az *igazat* mondani; az ő képét keresetlen szavakkal megvázolni és megfelelő keretbe foglalni. Életrajzot sem adunk; hanem inkább egyes mozaiklapocskákat, melyekből a képzelet segítségével bárki összerakhatja a Gyárfás Endre egyéniségét.

Neveltetése mintaszerű volt. Családjá a hazafias és vallásos érzésnek, az ősi tradícióknak, a föld- és fajszeretetnek letéteményese. Mint a szó szoros értelmében jó gyermek, a családból szívja magába azokat a lelki *habitusokat* és kiválóságokat, melyek egész életében vezették és irányították. Atyja az egyház és iskola szolgálatában mint főgondnok párját ritkító buzgósággal a legelső és legtekintélyesebb vezetők sorában áll; akinek ténykedései azt a büszke ambíciót ébreszthették fel már a gyermek lelkében, hogy atyjához méltó kíván lenni s mindenben az ő nyomdokait fogja követni. A mintaszerű családi nevelésben részesülő gyermek a kolozsvári ref. kollegiumba kerül, ahol a család körében szerzett habitusok és kiválóságok mély gyökeret vernek s az iskolai tanulmányok és történelmi hatások következtében megsokszorozódnak.

A jó nevelésű és erős elhatározású ifjú a gimnázium elvégzése után rövid ideig jogtudományokkal foglalkozik, inkább azért, hogy megalapozza választott pályáját, a gazdasági pályát, melyre a szükséges elméleti és gyakorlati ismereteket a bécsi felső gazdasági tanfolyamon és az alcsuti főhercegi uradalomban szerzi meg.

Elméleti és gyakorlati tudással így felfegyverkezve veszi át atyjának

székelykeresztúri gazdaságát, melyet szakismereteivel rövid idő alatt mintaszerűvé fejleszt.

Kiváló szakképzettségével, példaszerű munkásságával és lebilincselő egyéniségével rövid idő alatt magára vonja figyelmét az erdélyi mágnás családoknak, melyekkel egyébként közeli atyafiságban is állt — s alig 35 éves korában a gróf Teleki-családnak jószágkormányzója — iurium inspectora lesz és 21 éven át (1892—1913) 45.000 kat. hold területű uradalmakat adminisztrál, mialatt a bizalom és tisztelet minden irányban megnyilatkozik iránta s a Telekieken kívül a Bánffyoknak, Bethleneknek, Hallereknek minden ügyeiben, melyekben szaktekintélynek kellett dönteni, ő lesz állandó tanácsadója.

Életének alkonyán, mikor erejének lankadását érezte, arról a munkaterről, melyet igazi rajongó szeretettel és lankadást nem ismerő sokoldalú munkássággal általános közbecsülést érdemlően töltött be, visszavonult, hogy nyugalmasan élvezhesse tudásának, munkásságának és tekintélyének gyümölcsét. Közgazdasági tevékenységének eredménye a Marosvásárhelyi Takarékpénztár R.-T., melynek alapítása óta (1910) elnök-igazgatója volt.

Fajának és földjének szeretete két ízben (1896 és 1906) szerzi meg részére székely véreinek, a székelykeresztúri választókerületnek, bizalmát s lesz e bizalom révén országgyűlési képviselővé. Ebbeli kitüntetéseit önérettel fogadta, viselte és ezzel is vált meg azoktól.

Kollegiumunknak 11 évig volt gondnoka (1892—1903) és 17 évig főgondnoka (1904—1920). E 28 évi szolgálat révén a mienknek tekinthettük őt. De annak tekinthettük családját is, mivel már fél századnál hosszabb idő füzi egymáshoz a székelyudvarhelyi ref. collegiumot és a Gyárfás-családot.

E kapcsolat jellegzetesen tünteti fel és szemlélteti a református collegiumoknak s általában a protestáns iskoláknak eredetét és életét; alapító- és éltető erejét.

Ezen iskoláknak életet kizárólag a *hazafias és vallásos érzés* adott, az az érzés, mely egyes világi egyéneknél, akik igen sokszor vezető történelmi alakok voltak, megnyilvánult és egyik nemzedékből a másikba plántálódott át, úgyhogy egyes családok nem egyszer egy évszázadon át voltak patronusai és vezetői az ősoktól alapított iskoláknak.

A Bocskaiak, Bethlenek, Rákócziak, Wesselényiek ilyen alapítók, nemkülönben a gróf Mikók, gróf Kunok és mások. Az alapító családok szerepét aztán azok kihaltával más családok vették át, melyeknél ezen áldozatos hazafiai és vallásos érzés igen gyakran szintén nemzedékről-nemzedékre száll.

Kollegiumunknál az alapító *Bethlen János* családjából 200 éven át 15-ön fungálnak mint curatorok, az Ugron- és a Sebesi-családból hosszabb időközökben négyen, a bikafalvi Lukácsfi-családból ketten, apa és fiú, a patakfalvi Ferenczy-családból szintén ketten.

Ezen iskolaépítő, történelmi családok sorozatába méltán illeszthetjük

be már a léczfalvi Gyárfás-családot annál inkább, mivel itt apa és fiú megszakitás nélkül következtek egymásra a curatorai állásban.

Kollegiumunk 1865-ben kötött frigyot a Gyárfás-családdal léczfalvi *Gyárfás Domokos* révén, aki Erdélyben a legbuzgóbb egyház- és iskola-támogató világi emberek egyike volt, mivel a görgényi és udvarhelyi egyházmegyéknek s egyuttal collegiumunknak is egyidőben főgondnoka volt s e vezető tisztségeket a legnagyobb elismerésre méltóan töltötte be és kiválóságai a legmagasabb helyen is elismerésre találtak a vaskorona-rend lovag-keresztjével való kitüntetés által (1822).

Gyárfás Domokos 27 évig (1865—1892) volt collegiumunk főgondnoka, 54 évig a görgényi és 30 évig udvarhelyi egyházmegyéké. A két előbbi állásáról 1892-ben mondott le. E lemondás folytán megüresedett főgondnoki állást aztán *Sebesi Ákossal*, a gondnoki állást pedig *Gyárfás Endrével* töltötte be az egyházkerületi közgyűlés (1892).

Gondnoki állását 1892 febr. 19-én foglalta el azzal az ígérettel, hogy »családja traditióját és atyja nyomdokait követve iparkodni fog iskolánkat nemes célú törekvéseiben minden erejével támogatni«. Főgondnokká 1903-ban választott meg. Ezen állását 1904 febr. 7-én foglalta el azzal, hogy »nevelítésénél fogva a benne élő erős hazafias és protestáns érzületből kifolyólag kettős kötelességének tartja a közügyek terén, az *egyház és iskola* érdekében tehetsége szerint közremunkálni s hogy atyja nyomdokait követve, intézetünk javára és felvirágzására új állásában is minden tőle telhetőt el fog követni«. — S ha gondnoksága idejében a két főgondnok — Sebesi Ákos és Dr. Mezei Ödön — mellett kevés alkalma nyílt ügyszeretetének megnyilvánítására, annál tágasabb teret nyert erre, amikor pár év múlva a *vezetést* kellett átvennie.

Kollegiumunk az építéssel járó korszakos átalakuláson az ő vezetése alatt ment át. Az építés ügye a szükséges segély megnyerése céljából korábban megindult ugyan, de valóra az ő- és ügyszeretetben méltó főgondnok társának: *Ugron Jánosnak* a keze alatt vált.

E két hatalmas egyéniség, ha sokszor más úton haladt is, de az iskola ügyeinek előbbrevitelében minden törekvésével egybeolvadt, vasmarokkal ragadva meg minden eszközt a siker érdekében. Mikor az építés befejeztével leszámolásainkat teljesíteni kellett s a megnehezedett gazdasági viszonyok miatt, melyek a bekövetkezett világháborút már sejtetni engedték s a kibontakozás lehetetlennek látszott, összes egyéni és közéleti értéküknek latbavetésével, akkor bizonyították meg igazában iskolánk iránt érzett, mindnyájunkat örök hálára kötelező szeretetüket. Áldom a Gondviselést, hogy tanuja lehettem annak a felejthetetlen jelenetnek, mikor Magyarország minisztereinöke, *Gróf Tisza István*, utolsó kérésünknek — melyet a leszámolás költségeinek fedezésére 160 ezer korona segélynek rendkívüli utalványozása céljából 1914 tavaszán előterjesztettünk — teljesítését néhány percnyi tájékoztatás után megígérte.

Az ígéretnek alig két hónap mulva történt megvalósulása nemcsak a világhírű államférfiúnak örök időkre fennmaradó érdeme, hanem a Gyárfás Endre és Ugron János főgondnokoké is, akiknek két évtizedes közéleti munkássága és országszerte közbecsülésnek örvendő egyénisége megérlelte és biztosította ezt a sikert. Építésünk történetének e legjelentősebb momentumát feljegyezni még nem volt alkalmunk; méltóbb helyet erre alig találhatunk a Gyárfás Endréről szóló megemlékezésnél. — Ők már elmúltak, de az alkotás áll és állni fog időtlen időnkig.

De a távolba néző nagy dolgok és eredmények mellett nem kisebb munkás Gyárfás Endre a kicsinyekben és közeliekben sem.

Iskolánk ügyeit a legaprólékosabb részletekig figyelemmel kíséri s mindenben tájékozódni kíván. Megkülönböztetett szeretettel viseltetik az életbe kilépő ifjak iránt. Ezért az érettségi vizsgálatokon való elnöklést bármilyen fontos és életbevágó dolgainak elhagyásával is kizárólag magának tartja fenn s főgondnoksága egész ideje alatt egy-két év kivételével állandóan ő végzi ezt a nehéz tisztelet. Az érettségi vizsgálatot a legkedvezőbb alkalomnak tekintette úgy az ifjúság képzettségének, mint az iskola működésének megismerésére s nemes büszkeséggel, de éppen olyan keresetlen egyszerűséggel és bizalmat keltő melegséggel tudta mérlegelni az eredményeket.

Minden irányú érdeklődésében meglátszik kötelelességtudása, pontossága, takarékosága, megalkuvást nem ismerő elszánt akarata, sokoldalú tudása és bámulatos emberismerete.

Maga is kitünő gazda. Elméleti és gyakorlati ismeretei e téren a legzebb eredményekhez juttatták. Atyjától örökölt gazdaságát mintaszerűvé fejlesztte. A földet rajongó szeretettel imádja. »*Akié a föld, azé az ország*«, — ennek az elvnek hatása alatt dolgozik egész életén át.

Földszereteténél csak fajszeretete nagyobb. A székely népnek nagyobb becsülője és ismerője nálánál alig volt. Önérzetes büszkeséggel tekinti magát székelynek, valódi típusa a *székely főnemesnek*, kinek agyát és szívéét állandóan fájának és a hagyományoktól megszentelt földnek szeretete hatotta át. Típusa az ősökhez méltó utódnak, aki a tradíciókat szent örökségnek tekintette és követte; egy darab történelem, mely elsodródott az idő forgatagában. Egyik nekrológiájában (Ref. Szemle 1920. 45. lap) a következő praegnans *jellemzése* szól róla: »A székely őserő és lovagiasság, a keleti keménység és nyugati gyöngédség, komolyság és jókedv, határozottság és bölcsesség, energia és szemlélődés különös harmoniává olvadt össze benne és alakította ki az ő egyéniségét. Jellemének alapvonása a lovagiasság volt, szenvedélye volt hűnek, igaznak, őszintének és gyengédnek lenni. Szerény és önérzetes, jó gazda és altruista, emelkedett és közvetlen, komoly és vidám, szigorú és megértő volt világéletében.« Hivebben, markánsabb vonásokkal lehetetlen jellemezni a Gyárfás Endre egyéniségét. Kitünő *egyházi és iskolai tevékenységét* az egyházkerületi közgyűlés pár évvel ezelőtt (1917) *igazgató tanácsossá* választásával honorálta.

Ime! a fennebbiekben igyekeztünk megrajzolni a Gyárfás Endre képét s egyuttal rámutatni a keretre is, melybe a kép beilleszthető. E keret: kollegiumunk fundatorainak, patronusainak, alkotó kurátorainak gazdag sorozata. A kép e sorozatba illesztéssel történelmi alakká magasztosul. A mi pantheonunk ezzel a képpel gazdagabb és értékesebb. E pantheon lakói élnek és ők adják az éltető erőt a fejlődéshez. A néma kövekből beszélnek ők a multak nyelvén — a jövőhöz, az ifjúsághoz. S az igék, melyeket szólnak, örökké élők és hatók. Elnémulni nem engedjük. Hadd lángoljanak ezek a pümkösti tüzes nyelvek erejével, mikor a romokon új jövendőt kell felépítenünk.

Hadd szóljon az ősöknek s a Gyárfás Endréknek lelke az ősi erényekről, a munkaszeretet és kötelességteljesítés, a vallásosság és hitbuzgóság, a hazafiasság és áldozatkészség erényeiről s ezeknek eredményeiről: az egyén és emberiség határai közt mindent boldogító alkotásokról.

Nem halál az ő haláluk, hanem élet az élők számára, akik azzal, hogy hozzájuk hasonlítani akarnak, mind tökéletesebbé s úgy magukra, mint másokra nézve értékesebbé válnak.

A Gyárfás Endre szelleme ragyogjon állandóan e féltve szeretett és gondozott intézet felett; a róla való megemlékezés hevítse át mindnyájunknak szívét s vezessen minden jóra irányuló gondolatunkban s nagyra célzó tetteinkben!

Szabó András, igazgató.

Adatok az iskolai év történetéhez.

Tanév. Az 1919/20. iskolai évet szeptember 26-án nyitottuk meg és szeptember 27-én megkezdettük a tanévet. Az iskolai munkát a tanév folyama alatt különös mértékben egy alkalommal — február 10—21-ig a központi fűtésben a nagy hideg miatt hirtelen szükségessé vált javítási munkálatok zavarták meg, egyébként, ha a fokozatosan emelkedő drágaság miatt a karácsonyi és husvétii szünidőknek megnyújtásával is — amit ellensúlyoztunk a szüreti és pümkösti szünidők visszavonásával — sikerült az évet a normális évekhez képest 3 heti megrövidüléssel elvégeztünk.

Polgári leányiskola szervezése. Az iskola év kezdetén a kollegiumnak új tagozataként szerveztük a polgári leányiskolát s ennek céljaira a délelőtti tanításnak fenntartása mellett alkalmas helyiségeket engedtünk át, a gimnáziumi tanításnak megzavarása nélkül. A polg. leányiskola szervezeti szabályzatát elkészítettük s főhatóságilag megerősítettük, miáltal az iskola állandó jellegét biztosítottuk. Ebben az iskolában a tanítást okt. 1-én kezdtük meg. A szeptemberi mulasztást a tanításnak júniusra való kitolásával pótoltuk, egyebekben az iskola a főgimnáziumhoz alkalmazkodott.

Tanulók létszáma. A főgimn. tanulók létszámában az előző évhez képest kevés változást mutat. A rendes tanulók létszáma 22-vel emelkedett, a magántanulóké 9-el csökkent: az összlétszám emelkedése 25. A rendes tanulók létszámának emelkedését jórészt az idézte elő, hogy *jeles* és *jó* előmenetű leánynövendékek, összesen 17-en r. tanulóknak vétettek fel. A magántanulók létszáma, melynek nagy részét (34-ből 20) a folyó évben is leánytanulók tették, természetesen ugyanezen okból aránylagosan csökkent.

Tanári kar. Dr. *Hoffer* András h. tanár még mindig hadifogságban van. A természetrajzi órákat a folyó évben is őszinte hállára kötelező szivességgel *Gönczi* Lajos nyug. igazgató látta el. A magyar-német tanszékre *Ütő* Mihály volt hátszegi felső keresk. r. tanárt alkalmaztuk h. tanári minőségben, óraadóul pedig heti 6 órával *Biró* István brassói főreálisk. tanárt, akiknek alkalmazását a *Bakóczy* Károly r. tanár hosszas betegsége és emiatt való szabadságolása (1920 jan. 26-ig) tette szükségessé. Mint óraadók heti 7, ill. 4 órában a görögnyelv tanításában szives készséggel segítségünkre voltak *Embery* Árpád és *Jaklouszky* Dénes r. kath. főgimn. tanárok.

Ének- és zenetanítónk nem volt. Az egyházi éneket az I—IV. oszt. ban heti 2—2 órában *Szabó* András igazgató és *Sebess* József tornatanát tanították.

Rendkívüli tárgyak közül a gyórsírást heti 2 órában *Szabó* András igazgató tanította 3 csoportnak; a vívást néhány tanulónak *Sebess* József tornatanár.

Helyettesítések. Hosszabb betegség miatt *Bakóczy* Károly tanárt helyettesítettük szakszerűleg az isk. év kezdetétől 1920 jan. 26-ig; *Szabó* Árpád tanárt az isk. év kezdetétől okt. 31-ig; rövidebb tartamú betegség, családi vagy más okokból az igazgatót 2, Nagy Elemért 11, *Biró* Sándort 12, *Bakóczy* Károlyt 1, *Kósa* Jánost 2, *Csefő* Sándort 7, *Finta* Gergelyt 5, *Ütő* Mihályt 3, *Jakó* Albertet 2, *Sebess* Józsefet 2: összesen 47 tanítási napon, ami az előző évi 132 nappal szemben normális viszonyokra mutat.

Vallás-erkölcsi állapot, fegyelem. A tanulóknak vallás-erkölcsi nevelése érdekében úgy a tanításban, mint azonkívül minden rendelkezésre álló eszköz felhasználtunk. Az ifj. istentiszteleteket rendszeren megtartottuk, egyes időszakokban az egyházközség istentiszteletein jelentünk meg s az adventi üdvacsoraosztásban tanulók és tanárok testületileg vettünk részt. Imával kezdjük és végezzük a tanítást; a konviktusi étkezés szintén imával kezdődik és végződik.

A fegyelmezés, noha még sok nehézséggel kell megküzdeni, fokozatosan mégis lehetőbbé válik, mint előző években. A tanulók kezdenek az önfegyelmezéshez hozzászokni s a Rendtartás rendelkezéseinek fokozatos alkalmazása s az ennek alapján vett irányítás rendszeren a kellő eredménnyel jár. Egyes jelenségek, melyeknek rugója a helytelenül értelmezett szolidaritás, nehezebben orvosolhatók ugyan; de a helyes belátásra vezetés és együttes felelősségrevonás ezeket is fokozatosan megszüntetik. Igazgatói megrovásban

a Rt. 148. §. 2, 4. pont értelmében a III. o.-ból 1, a IV. o.-ból 2, az V. o.-ból 5, a VI. o.-ból 12, a VII. o.-ból 11, a VIII. o.-ból 2 : összesen 33 tanuló részvett; tanárszéki megrovásban a VII. o.-ból 1, a VIII.-ból 4 : összesen 5.

Egészségi állapot egész éven át rendes volt. Járványos betegség nem akadályozta a tanítást.

A tanítás eredménye, évvárás. Az iskolai évet a főgimn.-ban a konviktus fenntartásának nehézségei miatt főhatósági intézkedés következtében május 19-én fejeztük be rendes vizsgálatokkal. A tornavizsgálatot május 16-án, a magánvizsgálatokat május 26—31 napjaiban tartottuk meg, az érettségi vizsgálatot június 3—5-én. A tanítás eredménye általában kielégítőnek mondható. A háború okozta mulasztások fokozatosan pótolhatók. A normális eredményt csak az első osztályban csökkentette ebben az évben is egyes tanulóknak nagyon fogyatékos elemi iskolai képzettsége.

Tanulók önmunkássága az iskolai év folyamán megnyugtató eredményt mutatott fel. Az Ifjúsági Önképzőkör, Gyorsirőkör, Testgyakorlókör kellő tevékenységet fejtettek ki. A pályázatok és versenyek nagyrésztben mind eredményesek voltak, ami az előző évi meddőségekhez képest igen szép biztató jel arra, hogy fokozatosan etekintetben is megközelíthető lesz az a mérték, melyet a háborús viszonyok eddigelé oly feltűnően és aggasztóan megghusítottak.

Kirándulást egyet tartottunk ápril 24-én a Szarkakőre.

Iskolai ünnepélyt egyet sem tartottunk meg, csupán csak a *Testgyakorlókör* tartott egy szépen sikerült *Disztornát*.

Internátus és konviktus. Ezen intézményeinkben a tanulók létszáma 97—107 között hullámzott. Int. díj volt ref. tanulók részére 200, más vall. tanulók részére 300 K. Konv.-díj. ref. tanulók részére 1500 K., más felekezetűek részére 1800 K. és 110 kg. buza, vagy rozs. Sok nehézséggel kellett megküzdeni a fokozatosan emelkedő drágaság miatt s a konviktus üzemét csak a legnagyobb küzdelemmel tudtuk biztosítani a vizsgálatokig. A nagy drágaság miatt a fenti díjakon felül az internátusnál 60—60 K., a konviktusnál pedig 260—260 K. aránylagos pótdíjat fizettek a tanulók.

Személyi veszteség. F. év márc. 27-én megrendítő veszteség érte kollegiumunkat léczfalvi *Gyárfás Endre* vezető főgondnok halálával. A veszteségről s elhunyt főgondnokunk érdemeiről ezen Értesítő vezető helyén emlékezünk meg.

Alapítványok. 1. A Gidófalvi Gáborné : Siskáni Rózália által 1865-ben kollegiumunknál létesített *Gidófalvi Gábor*-alapítvány elérte az alapító levélben kitűzött 100 ezer korona tőkét. Ennek következtében két rokon tanulónak jogosultsága van ezen alapítvány jövedelméből évenként 1000—1000 K. és ösztöndíjra, melyet az illetők nemcsak középiskolai, hanem belföldi és külföldi egyetemi tanulmányaik alatt is élvezhetnek.

Egyik ösztöndíj a jogosultságnak elismerésével *Kónya Tibor* I. oszt. tanulónak adományoztatott. Hihetőleg a másikkra is jelentkezik rokon tanuló.

2. **Dr. Sebesi János** egyházmegyei főgondnok és előjárósági tag egy, a szülői: *Sebesi Ákos* volt koll. főgondnok és felesége emlékére teendő alapítványából kötvényben és készpénzben összesen 5994 K.-t fizetett be. Az alapító-levél kiállítása és az alapítvány rendeltetésének megállapítása folyamatban van.

Adományok. Szegény tanulók tandíjsegélyére adományoztak: az Igazgatótanács 3535 K., Dr. Szöllösi Ödön 3000 K., Első Székelyudvarhelyi Bórgyár R.-T. 500 K., Udvarhelymegyei Takarékpénztár R.-T. 200 K., ugyanerre a célra 1100 koronát fordítottunk a tornacsarnoknak a tánctanítás útján befolyt használati díjából.

2. Tanulók jutalmazására adományoztak: Csanády Zalán gondnok 100 K., Dr. Sebesi János előlj. tag 100 K., Biró Sándor tanár 84 K., Ütő Mihály tanár 30 K., Jakó Albert tanár 30 K., N. 40 K., X. 20 K. és Betegh Pál nyomdatulajdonos néhány jutalomkönyvet. Fogadják a nemes szívű adakozók a kollegium hálás köszönetét.

A kollegium kormányzata.

Kollegiumi előjáróság.

Iskolai főhatóságunk az erdélyi református egyházkertület s annak Igazgató-tanácsa Kolozsvárt. Az előjáróság tagjai:

† *Gyárfás Endre** főgondnok, az előjárósági gyűlések elnöke, föld-birtokos, lakik Székelykeresztúron.

Csanády Zalán, gondnok, ítélőtáblai bíró, lakik helyben.

Dr. Sebesi János, világi tag, alispán, lakik helyben.

Nagy Kálmán, világi tag, törv.-széki bíró, lakik helyben.

Vajda Ferenc, egyházi tag, esperes-lelkész, lakik helyben.

Menyhárt András, egyházi tag, ny. lelkész, tb. esperes, lakik helyben.

Biró Áron, egyházi tag, lelkész, lakik Felsőboldogfalván.

Hegyi Péter, egyházi tag, lelkész, lakik Peteken.

Baczó Lajos, egyházi tag, lelkész, lakik Petrilla-bányatelep (Hunyadm.)

Szabó András, igazgató-tanár, ügyvivő elnök és előadó.

Szabó Árpád, gazdasági felügyelő-tanár és szakelőadó.

Biró Sándor, tanárkari képviselő, rendes tanár, előjárósági jegyző.

Nagy Elemér, tanárkari képviselő, rendes tanár.

Bakóczy Károly, tanárkari képviselő, rendes tanár.

Betöltetlen két főgondnoki, ill. gondnoki és a jogtanácsosi állás.

* Meghalt 1920. március 27-én.

a) Főgimnázium.

Tanári testület.

Bod Károly, r. tanár, 1903 ápr. 1-től nyugalomban.

Félegyházi Antal, r. tanár, 1907 nov. 1-től nyugalomban.

Gönczi Lajos, igazgató-tanár, 1914 szeptember 1-től nyugalomban. Mint óraadó tanár tanított természetrajzot az I., II., IV.—VI. o.-nak heti 13 órán.

1. *Szabó András*, r. tanár és igazgató. Tanított görög nyelvet a VII., latint az I. o.-nak heti 10 órán, egyházi éneket az I—II. oszt.-nak heti 2, gyorsírást az önként vállalkozóknak heti 2, összesen heti 14 órán. A gyorsírókör tanárelnöke. Szolgálati éveinek száma ennél az intézetnél és összesen is 26.

2. *Szabó Árpád*, r. tanár, tanított történelmet a III. VI—VIII., latin nyelvet a VII—VIII. o.-nak heti 20 órán. Gazdasági felügyelő. A kép-, érem- és régiségtár őre. A VII. oszt. főnöke. Szolg. éveinek száma ennél az intézetnél 25, más intézetnél 1: összesen 26.

3. *Nagy Elemér*, r. tanár, tanított magyar nyelvet az I, III., (1920 jan. 26-ig) VII—VIII., latint a III. osztálynak heti 21, illetve 17 órán. A III. o. főnöke. Az ifj. Olvasóköri elnöke, az Önképzőköri vezetőtanára, az ifjúsági és gyermekkönyvtár felügyelője; iskolai díjkezelő, a kollegium előljárásgának tanár-képviselője. Szolg. éveinek száma ennél az intézetnél s összesen is 19.

4. *Biró Sándor*, r. tanár, tanított vallástant az I—VIII., görögpótló irodalmat (1920 jan. 26-ig) és filozófiát a VIII. o.-nak heti 21, illetve 19 órán. Iskolai hitszónok, a kollegium előljárásgának tanárképviselője és jegyzője. Szolgálati éveinek száma ennél az intézetnél 15, más intézetnél 3, összesen 18.

Bakóczi Károly, r. tanár, (1920. január 26-ig betegsége miatt szabadságon), tanított magyar nyelvet a III. és V., németet a IV; görögpótló irodalmat a VII., VIII. o.-nak heti 14 órán. A kollegiumi előljárásgának tanárképviselője, szabadsága alatt szakszerűleg helyettesített. Szolgálati éveinek száma ennél az intézetnél 12, más intézetnél 5, összesen 17.

6. *Haáz Ferenc Rezső*, r. tanár, tanított mértani rajzot az I—IV., görögpótló rajzot az V—VIII., földrajzot az I. és szépírást az I—II. o.-nak heti 23 órán. Az I. osztály főnöke. A rajzszerktár és néprajzi múzeum őre. A tanári könyvtár kezelésében Bakóczi Károly tanárt egész éven át helyettesítette. Szolgálati éveinek száma ennél az intézetnél és összesen is 14.

7. *Dr. Kósa János*, r. tanár, tanított földrajzot a II., III. (1920. január 26-ig), történelmet a IV., V., latin nyelvet az V., VI. o.-nak heti 21, illetve 19 órán. A VI. o. főnöke, a történelmi és földrajzi szerktár őre. A koll. előljárásgának tanárkari pótképviselője. Internátusi elnök. Szolgálati éveinek száma ennél az intézetnél 11, más intézetnél 3, összesen 14 év.

8. *Csefő Sándor*, r. tanár, tanított mennyiségtant az I., III., V., VI., természettant a VII. o.-nak heti 18 órán. A VI. o. főnöke. A fizikai szerktár

őre. Konviktusi elnök. A koll. előjáróságának tanárkari pótképviselője. Szolgálati éveinek száma ennél az intézetnél 6, más intézetnél 1, összesen 7 év.

9. *Z. Sebess József*, r. tornatanár, tanított testgyakorlást az I—VIII. o.-nak heti 16 órán és két játékdélutánon: összesen 20 órán, önként vállalkozóknak vívást. A tornaszertár őre, a Testgyakorló Kör tanárelnöke. Szolgálati éveinek száma ennél az intézetnél és összesen is 11.

10. *Dr. Hoffer András*, okl. h. tanár, mint zászlós hadifogságban 1914. szept. óta. Szolg. éveinek száma ennél az intézetnél és összesen is 9.

11. *Finta Gergely*, okl. h. tanár, tanított magyar nyelvet a II., V., (1920. január 26-ig) VI., latint a II., V. o.-nak heti 21, illetve 18 órán. A II. o. főnöke, internátusi felügyelő. Szolg. éveinek száma ennél az intézetnél és összesen is 5.

12. *Ütő Mihály*, okl. h. tanár, tanított németnyelvet a III., IV. (1920. január 26-ig), V—VIII., görögpótló irodalmat az V. o.-nak heti 21, illetve 18 órán. Az V. osztály főnöke, az ellenőrző tanácskozások jegyzője, konviktusi gazda. Szolgálati éveinek száma ennél az intézetnél 1, más intézetnél 6, összesen 7 év.

13. *Jakó Albert*, alapvizsg. h. tanár, tanított mennyiségtant a II., IV., VII., VIII., természettant a VIII., görögpótló irodalmat (1920. jan. 26-ig) a VII., földrajzot; (1920. jan. 26-tól) a III. o.-nak heti 18 órán. A VIII. o. főnöke, internátusi felügyelő, tanárkari jegyző. Szolg. éveinek száma ennél az intézetnél és összesen is 6.

14. *Dr. Imreh Domokos*, iskolai orvos és az egészségtan tanára, tanított egészségtant a VII. o.-nak heti 1 órán. Szolg. éveinek száma 17.

15. *Embery Árpád*, róm. kath. főgimn. r. tanár, mint óraadó tanított görög nyelvet a VI., VIII. o.-nak heti 7 órán.

16. *Jaklowszky Dénes*, róm. kath. főgimn. r. tanár, mint óraadó tanított görög nyelvet az V. o.-nak heti 4 órán.

17. *Biró István*, áll. főreáliskolai tanár, mint óraadó tanított magyar nyelvet a IV., görögpótló irodalmat a VI. o.-nak heti 6 órán.

Hitoktatók.

1. *Bölöni Vilmos*, helybeli unitárius lelkész, tanított hittant az unitárius vallású tanulóknak heti 4 órán.

2. *Adriányi Géza*, helybeli ág. hitv. ev. lelkész, tanított hittant az ág. ev. vallású tanulóknak heti 4 órán.

3. *Csulei Illés*, magyarfeleki gör. kel. lelkész, tanított hittant a gör. kel. vallású tanulóknak heti 1 órán.

4. *Weinberger Bernát*, helybeli rabbi, tanított hittant az izraelita tanulóknak heti 4 órán.

5. A róm. kath. vallású tanulók a helybeli róm. kath. főgimnáziumba jártak be a rendes hittanórákra.

Kollegiumi pénztárnok.

Özv. Kovács Dánielné.

Rendes iskolaszolgák.

1. Pál Sándor.
2. Derzsi Domokos, egyuttal a központi fűtés és vízvezeték kezelője is.

Tananyag és tankönyvek.

Az állami, ill. konventi tantervben előírt tananyagot az engedélyezett tan- és segédkönyvek mellett minden osztályban feldolgoztuk. Írásbeli dolgozatot azonban a papirhiány miatt csak félannyit készítettünk, mint rendes körülmények között; a papírral, író- és rajzszerekkel való takarékoskodás volt az irányadó a mértani és szabadkézi rajzok készítésénél is.

A *rendkívüli tárgyak* közül tanította a gyorsírást 3 csoportban (kezdők, haladók és gyakorlók) a Gabelsberger—Markovits rendszer szerint összesen 45, ill. 34 tanulónak Szabó András igazgató; a vívást 5 hónapos tanfolyamon 23 kezdő és 1 haladónak Sebess József tornatanár; a *francia nyelvet* 4 tanulónak a polgári leányisk. növendékekkel együtt Séra Kálmán polg. isk. tanár; a *műének és zenetanítás* szaktanár hiánya miatt szünetelt; *felsőbb mennyiség-tani* tanfolyamon, melyet Csefő Sándor tanár tartott, 11, ill. 5 tanuló vett részt.

Tankönyvek nem változtak. A tankönyvhiány még türehető volt. Jövőre az összes tankönyveket kötelezőleg visszatartottuk s cserébe adjuk ki. Így a meglevők legalább a mi körünkben maradnak. (Tankönyvek jegyzéke az 1918—9. évi Értesítőben megtalálható.)

Ifjúsági körök.

1. A »*Petőfi Önképzőkör*« Nagy Elemér tanár vezetése mellett működött. Ifj. elnök volt: Lőrinczi Aladár 8. o. t.; főtitkár: Gálffy Sándor 8. o. t.; titkár: Jeszenszky Miklós 7. o. t.; jegyzők: Birinyi Ferenc 8. és Demeter Andor 7. o. t. A Kör összesen 10 ülést tartott. Szavalat volt 17, bírálat 9, felolvasás 6, szabadelődés 1, eredeti költemény 8. A Kör vagyona 1787 K.

2. *Gyorsírókör* az igazgató vezetése mellett 5 évi szünetelés után újból megkezdte működését 34 taggal. Ifj. elnök volt: Lőrinczi Aladár 8. o.

t.; titkár és jegyző: Birinyi Ferenc 8. o. t.; könyvtárnok: Jeszenszky Miklós 7. o. t.; pénztárnok: Szabó Ernő 6. o. t. A Kör összesen 5 ülést tartott. Gyorsírás tárgyú előadás volt 3. Versenyek tárgyai: látványos írás, rögtönző olvasás, szövegek, szabatos levelező és vitairás stenogrammok, szótagsebességű versenyírások, melyek minden fokon nagyban támogatták a tanítást.

3. *Testgyakorló-kör* Sebess József tornatanár vezetése mellett 5 évi szünetelés után ismét megkezdte működését 51 taggal. Főparancsnok volt: Incze Manó 7. o. t.; titkár: Lőrinczi Aladár 8. o. t.; szertáros: Székely András 8. o. t.; pénztáros: Kiss János 7. o. t.; ellenőrök: Bajkó Zsigmond és Szász Dénes 8. o. t. Athletikai vezetők Varga Ferenc 8. o. t. és Buci László 6. o. t. voltak. Az atletika a football, hoche és méta játékokat karolta fel. A Testgyakorló-kör 2 közgyűlést és 1 vál. ülést tartott.

A Testgyakorló-kör 1920 március 26-án szépen sikerült *Disztornát* rendezett, melynek főbb program-pontjai voltak: Szabadgyakorlat fabotokkal, csapattornázás (ló, korlát, brom, létra), svéd torna (lányokkal), mintacsapat (nyújtó, korlát), fűzergyakorlat (lányokkal), gulák. A Disztorna 1641 kor. jövedelmezett. A Kör összes vagyona: 3298 kor.

Könyvtárak, szertárak, gyűjtemények

állományában változás nem volt. (L. az 1918—9. évi Értesítőt.)

Internátus és konviktus.

1. **Internátusunkban** 200 tanulónak van férőhelye. A f. isk. évben a tanulók létszáma 97—107 között hullámzott. Az int. épület rendelkezésre maradt helyiségeit a *ref. egyházközség elemi iskolája* céljaira engedték át. Internátusi díjban ref. vall. tanulók fizettek 260 K, más felekezettűek 360 K-t. Ágyneműről és mosásról a szülők kötelesek gondoskodni. Az internátus ruhaszekrényekkel és könyvtartó fiókos asztalokkal s más butorokkal kellen be van rendezve. Minden internátusi tanuló egyuttal a konviktusnak is kötelezőleg tagja. Elnök: Dr. Kósa János r. t., felügyelők: Finta Gergely és Jakó Albert h. tanárok. A felügyeletben segédkezett Útő Mihály h. tanár.

2. **A Konviktusban** 250—300 tanulónak van férőhelye. A kezelés házi-lag történik. Ref. vallású tanulók 1760 K, más felekezettűek 2060 K díjat fizettek. Jó igyekezetű, szegény sorsú tanulók 33-an, összesen 22,000 K

Andor unit., Schwarz Mihály ág. h. ev.; *két tárgyból*: Birinyi Andor, Fer-nengel Károly ág. h. ev.; *több tárgyból*: Fröhlich Péter ág. h. ev.

Kimaradt: Benedek Béla és László Ferencz; *vizsgálatra nem állott*: Gábor Zsuzsa, Gulyás Lajos és Pál Erzsébet mt. Összesen 37.

III. osztály. Osztályfőnök: Nagy Elemér.

Jeles: Baczó Albert (1-), Bocz Mária (1-), Mózes Mihály izr. (1-) Né-meth Dezső unit. (1-), *jó*: Dénes József (2-), Fábíán Jolán róm. kath. mt. (2-), Feleki Ferencz, Fjnk Mózes izr., Gáspár Albert, Imreh Ibolyka, Imreh Kornélia, Palkó János (2-), Rájk Jenő, Zárug András róm. kath. (2-), Zillmann Sarolta ág. h. ev. mt.; *elégséges*: Ábrahám László izr., Áron Rezső izr., Betegh László róm. kath., Biró János, Dronca Salvator gör. kel., Felméri Erzsébet mt., Gáspár Samu, Gyárfás Lajos, Gyarmathy András, Hetser Zoltán ág. h. ev., Kiss Lajos, Kónya Ilona, Máthé Géza, Szabó János, Szent-györgyi Pál; *elégtelen egy tárgyból*: Albert Ákos, Kandó Sándor, Mina László róm. kath. (2), Simonfi András; *két tárgyból*: Kiss Zsigmond, Papp Gergely unit.

Kilépett: Szélyes Zsigmond, Sipos Tibor. M. tanulóvá lett, de vizsgálatra nem állott: Gaál Ferencz; *vizsgálatra nem állott*: Rozsondai István, Balássy Sándor mt. Összesen 41.

IV. osztály. Osztályfőnök: Dr. Kósa János.

Jeles: Biró Áron (1-), Deák János, Molnár Péter (1-), Vass Magda róm. kath. mt. (1-); *jó*: Bölöni Vilma unit. mt., Csomor Jenő, Dronca Ivánt gör. kel. (2-), Guttmann Zsigmond izr. (2-), Hegyi Péter, Hegyi Mariska mt. (2-), Tompa László; *elégséges*: Csomor Andor, Feuerstein Miksa izr., Felméri Béla, G. Jakab József, M. Jakab József, Kassay Géza, Kertész József, Kiss András, Kolombán Bendeguz, Kolombán Géza, Lőrinczi Gábor unit., Mester Mihály izr., Molnár Béla, Nagy Lajos, Salamon Jenő izr., Sámson József izr.; *elégtelen egy tárgyból*: Balázs Sándor, Birinyi Zoltán, Gyerkes Pál, Hetser Kálmán ág. h. ev., Puskás Izabella róm. kath. mt.; *két tárgyból*: Csifó József; *több tárgyból*: Nádas László izr.

Kimaradt: László Pál, Nagy Sándor; *vizsgálatra nem állott*: Pál Margit mt. Összesen 37.

V. osztály. Osztályfőnök: Útő Mihály.

Jeles: Bocz Ilona (1-), Péter Endre, Séra Johanna, Sipos Béla (1-), Szabó Judit (1-); *jó*: Hegyi Mihály (2-), Kelemen Károly, Keresztes Kálmán (2-), Kovács Irma (2-), Kovács János, Kovács Kálmán (2-). Lőrincz Albert, Pitó Mihály, Sipos Géza; *elégséges*: Baczó László, Barabás Jenő (2), Deák Endre ism., Jeszenszky Árpád ág. h. ev., Kovács Erzsébet, Molnár Aladár mt., Nagy Endre (2), Pálfi Károly, Rozsonday Gyula, Szabó Gyula (2), Szöcs Károly, Zillmann Alfréd ág. h. ev.; *elégtelen egy tárgyból*: Csép Ger-gely, Kolombán Lőrincz (2); *két tárgyból*: Farkas Gábor izr. (2).

Kimaradt: Kovács István; *vizsgálatra nem állott*: Debreczi Géza, Göllner Jenő róm. kath. mt. Összesen 32.

VI. osztály. Osztályfőnök: Csefő Sándor.

Jeles: Szabó Ernő, Szabó Imre (1-); *jó*: Duka Irén, Fejes Dezső (2-), Kis József, Kovács Dániel (2-), Löbl Lajos izr., Raffay István ág. h. ev., Zárug Sarolta; *elégséges*: Ádám János róm. kath., Benedekfi Dániel, Bölöni Vilmos unit., Csomor Gábor, Dronca Valér g. kel., Gazda T. István, Gyarmathy Dezső, Jakabfi János, Kiss Sándor, Mazinger Antal, Sámson Andor izr., Szentgyörgyi Ferencz; *elégtelen egy tárgyból*: Fernengel Ottó ág. h. ev., Hargita László róm. kath. (2), Mester József izr.; *két tárgyból*: Bucsi László (2), Szász Károly (2), Szentgyörgyi Mihály (2). Magántanulóvá lett, de vizsgálatra nem állott: Pál Zoltán, Puskás Árpád; *vizsgálatra nem állott*: Fábíán Lajos unit. mt. Összesen 30.

VII. osztály. Osztályfőnök: Szabó Árpád.

Jeles—; *jó*: Demeter Gyula (2-), Kiss Ibolyka, Kiss János (2-), Lőrinczy Géza (2-), Molnár Margit, Németh Andor unit., Simó János; *elégséges*: Bardocz András, Bedő Áron, Bedő Áron, Bene József, Bokor István, Dénes Zoltán izr., Farkas Mózes izr., Fülöp Dénes, Jeszenszky Miklós ág. h. ev., Lootz Ernő ág. h. ev., Márk Albert, Szakács Zoltán; *elégtelen egy tárgyból*: Fosztó József (3-); *két tárgyból*: Demeter Andor, Incze Manó, Kandó Mihály. Magántanulóvá lett, de vizsgálatra nem állott: Gaál Endre; *kilépett*: Koréh Isván. Összesen 24.

VIII. osztály. Osztályfőnök: Jakó Albert.

Jeles: Biró Mózes, Gállfy Sándor, Klózer György, Lőrinczi Aladár unit (1-); *jó*: Birinyi Ferencz, Dollny Sarolta, Gönczi Sarolta mt., Miklós Ferencz (2-), Nagy Árpád, Fábíán Irén róm. kath. mt., Kerekes Erzsébet mt., Urbányi Ilona mt. (2-); *elégséges*: Bajkó Zsigmond, Bedő Tibor mt., Dankó Jenő, Dobai István róm. kath. mt., Ferencz Imre mt., Jakó Ferencz mt., Kovács István, Kónya István, Köpe Vilmos, Márk Mihály, Dankó Jenő, Ormos Iván g. kel. mt., Máthé Árpád, Péter Károly mt., Robonyi Andor ág. h. ev., Szász Dénes (2), Székely András (2); *elégtelen két tárgyból*: Benedek Antal (2), Varga Ferencz ág. h. ev. (2), Valter Endre (2).

Magántanulóvá lett, de vizsgálatra nem állott: Pál Géza, Puskás István; *vizsgálatra nem állott*: Hévízi József izr. mt. Összesen 34.

Érettségi vizsgálat.

Az érettségi vizsgálatot 1920. május 17—19. (írásbeli) és június 3—5. (szóbeli) napjaiban tartottuk meg. A vizsgálat elnöke Csanády Zalán, koll. gondnok volt, h. elnöke Dr. Sebesi János, e. m. főgondnok, előlj. tag. Vizsgálatra állott 18 rendes és 8 magántanuló.

Az *írásbeli* feladatok ezek voltak:

1. *Magyar irod.-ból*: Arany János nagysága és jelentősége irodalmunkban. *Jeles* eredménnyel dolgozott 4, *jó* e. 8, *elégéséges* e. 12, *elégtelen* e. 2.

2. *A latin nyelvből*: Magyarra fordítandó C. Sallustius Crispus »De conjuratione Catilinae« 46 és 47 f. igitur perlectis literis-ig 32 sor. *Jelesen* dolgozott 9, *jó* eredménnyel 10, *elégéséges* e. 7.

3. *Mennyiségtanból*: a) Számítási feladat: Megoldandó a következő exponentialis egyenlet: $5^{\frac{3x-4}{x-4}} - \frac{2-x}{2} - 5 = 625$.

b) Mértani feladat: Egy síkbeli derékszögű koordinata rendszer (5, 0) pontjából kiinduló fénysugár az x tengellyel párhuzamosan s az y tengelyre merőlegesen elhelyezett siktükör (2, — 4) pontjából visszaveretik. A kiinduló és a visszavert fénysugár mekkora szöveget zár be?

Jeles dolgozatot írt 7, *jót* 10, *elégéségest* 9.

Szóbeli vizsgálatra bocsáttatott mind a 26 jelölt. A vizsgálat mindegyiknek sikerült. *Jelesen* érett 5: Biró Mózes, Gálffy Sándor, Klózer György, Lőrinczi Aladár, Dollny Sarolta; *jól* érett 9: Fábrián Irén, Birinyi Ferenc, Dobai István, Kovács István, Nagy Árpád, Urbányi Ilona, Gönczi Sarolta, Miklós Ferenc, Köpe Vilmos; érett 12: Bedő Tibor, Kerekes Erzsébet, Dankó Jenő, Jakó Ferenc, Kónya István, Márk Mihály, Máthé Árpád, Ormos Iván, Székely András, Bajkó Zsigmond, Robonyi Andor, Szász Dénes.

Választott pályák: papi 2, tanári 5, orvosi 3, mérnöki 2, gépészmérnöki 2, bányászati 1, gyógyszerészeti 3, diplomáciai 1, művészi 1, közigazgatási (jegyzői) 1, vasuti 1, postai 1, gazdasági 1, kereskedelmi 1, ipari 1.

Iskolai javadalmak.

A) Pályázatok, versenyek.

1. A *Bolla Györgyné*-féle alapítványnak az utolsó 3 évben rendelkezésre maradt és f. évi jövedelméből két 112—112 K pályadíjat tüztünk ki a következő kérdésekre: a) „*A népszinmű története*“, b) „*Magyarország területváltozásai*“. Az utolsó tételre 2 pályamunka érkezett be, mindkettő jutalomra érdemes. A pályadíj egyenlő arányban megosztott. Szerzők: Biró Mózes 8. o. t. és Németh Andor 7. o. t.

2. A *Gróf Teleki Sámuel* alapnak rendelkezésre álló 3 évi jövedelméből két 53:40 K pályadíj tüzetett ki az alábbi kérdésekre: a) *Függvények grafikus ábrázolásának haszna az algebrai és geometriai számításokban.* b) *A víz mint geológiai tényező.* Az a) alatti kérdésre egy pályamunka érkezett be; a pályadíj *szorgalmi díj* címen volt csak kiadható. A munka szerzője: Gálffy Sándor 8. o. t. A b) alatti kérdésre egy pályamunka adatott be. Jutalomra érdemes. Szerzője: Szabó Ernő 6. o. t.

3. A *Kis József*-féle 50 K 40 f pályadíjra, mely a múlt évben nem volt kiadható, szóbeli verseny tárgyául a francia nyelvből ismételt ki volt tűzve *Molière*: »Les femmes savantes« c. vígjátéka. Pályázó nem akadt. Ugyanezen alapból szintén 50 K 40 f pályadíjra szóbeli verseny tárgyául a német nyelvből kitűzetett »Lenau élete és magyar vonatkozású költeményei«. A pályadíjat, megtoldva Ütő Mihály tanár adományából 30 K-val, kiváló készütségével az egyetlen pályázó Németh Andor 7. o. t. nyerte el.

4. A *Kis József*-féle 50 K 40 f *szépirási* pályadíjat 5 versenyző közül Fosztó József 7. o. t. nyerte el.

5. *Zenepályadíj* címen rendelkezésre állott a *Doros*-alapítványból 50 K, a *vargyasi Dániel Anna*-alapból 8—8 K, összesen 66 K. Erre a célra adományozott Biró Sándor tanár 34 K, Jakó Albert tanár 30 K. Ezzel a rendelkezésre álló összeg 130 K-ra egészítettvé ki, abból a tanári kar azon tanulókat, akik Szabó Ernő 6. o. t. vezetése mellett 3 kath. gimn. tanulóval együtt egy alkalmi ifj. zenekart alkottak s ezzel iskolai és egyházi ünnepélyes alkalmakon közreműködtek, *szorgalmi díj* címen a következőleg jutalmazta: Szabó Ernő 6. o. t. 80 K (I. hegedű és vezető), Kovács István 7. o. t. (zongora) 30 K, Lootz Ernő 7. o. t. (cello) és Mazinger László 6. o. t. (mély hegedű) 10—10 K.

6. A *Gróf Haller Jánosné*-féle 10 K pályadíjat (general bassus) és a *Gyárfás Domokos* alapból 10 K énekpályadíjat, mint kollegiumi orgonistának és énekvezérnek, Kovács István 8. o. t.-nak ítélte a tanári kar.

A *Farczádi K. Lajos*-féle alap jövedelme az idén is elmaradt.

7. *Gyorsíróverseny.* A *Vajda Rózsika*-alap jövedelme kiegészített 50 K-ra, Ebből 25 K versenydíjat 150 szótagsebességű mérsékelt vitairással nyert Jészenszky Miklós 7. o. t., 15 K versenydíjat 100 szótagsebességű levelezőírással Jészenszky Árpád 5. o. t., 10 K-t a kezdők versenyén Szakács Zoltán 7. o. t.

B) Jutalmak.

1. A *Gál—Teleki* alapból 50 K, a *Bodolla Gábor* alapból 16 K, a *Solyomossy Endre* alapból 40 K, a *Mátisfalvi Palló Imre* alapból 25 K, összesen 131 K maradt tankönyvek beszerzésére.

2. A *Farczádi K. Lajos* alapból a szabadkézi rajz jutalom a rendes jövedelem elmaradása miatt nem volt kiadható.

3. A *Kelemen*-alap 36 K jutalom a következőkép osztatott meg: 3 K-t kaptak: Rosonczy Aladár I. o., Nagy Lajos II., Feleki Ferenc III., Molnár Péter IV.; 4 K-t Péter Endre V.; 5 K-t Szabó Imre VI.; 6 K-t Simó János VII., Klózer György VIII. o. tanulók.

4. Az *Illyés István*-alapból 10 K jutalmat kapott Klózer György VIII. o. t., mint aki tanuló éve alatt kifogástalan magaviseletet tanúsított.

5. A *Báró Kemény Béla*-alapítványból a 25 K jutalmat elnyerte Birinyi Ferenc VIII. o. t.

6. A *Gyertyánffy*-alapítványból mint legkiválóbb tornász 50 K jutalmat nyert Lőrinczi Aladár 8. o. t.

7. A *Szobotka Rezső*-alap rajzjutalma a jövedelem csekélysége miatt a jövő évre tartatott fenn.

8. Az *Ugron János* alapítvány 100 K jutalmát Biró Mózes éretts. v. tett tanuló nyerte el.

9. *Csanády Zalán* táblabíró, koll. gondnok adományából kiváló előmenetelért 50 K jutalmat nyert Lőrinczi Aladár 8. o. t.

10. *Dr. Sebesi János* 100 K adományával Gálffy Sándor —

11. *Csanády Zalán* gondnok 50 K adományával Lőrinczi Aladár éretts. v. tett tanulók jutalmaztattak.

12. *Biró Sándor* tanár adományából 50 korona jutalmat nyert a választásban tanúsított kiváló előmenetelért Tompa László IV. o. tanuló.

13. *Egy névtelen* adományából 20 K jutalmat nyert Lőrinczi Aladár, mint önképzőköri elnök.

14. *Betegh Pál* adományából jutalomkönyvet kaptak: Bakk Péter, Szabó Magda I. o. t., Bartalis Jenő, Biró Sándor, Gottesmann László, Kovács József, Nagy Lajos 2. o. t.

15. A *Testgyakorlókör* a Dísztorna és a tornavizsgálat alkalmával kitűnt versenyzők, ill. előtornászok jutalmazására 600 K-t fordított.

Ebből részesültek a 8. o.-ból: Lőrinczi Aladár 32, Kovács I. 6, Székely A. 26, Dankó Jenő 6 K; a 7. o.-ból: Németh A. 10, Demeter Gy. 6, Lootz E. 3, Incze M. 33, Jeszenszky M. 31, Lőrinczy G. 3 K; a 6. o.-ból: Ádám J. 36, Bölöni V. 6, Dronca V. 3, Fejes D. 6, Löbl L. 16 K; az 5. o.-ból: Kelemen K. 16, Péter E. 16, Zilmann 10, Baczó L. 26, Csép D. 23, Nagy E. 10 K; a 4. o.-ból: Kolumbán G. 26, Kiss A. 32, Lőrinczy G. 3, Nádas L. 20, Sámson J. 10 K; a 3. o.-ból: Szentgyörgyi P. 10, Rájk J. 6, Szabó J. 3, Dronca S. 16, Feleki F. 10, Zárug A. 6 K; a 2. o.-ból: Kovács J. 10, Katona B. 16, Nagy L. 16, Felméri F. 6, Fröhlich P. 6 K; az 1. o.-ból: Rájk L. 10, Sándor L. 6, Bakk P. 13, Fernengel V. 10, Albert Gy. 6 K.

C) Ösztöndíjak, segélyek és egyéb javadalmak.

1. A *Kis József*-alapból az alábbi 50 tanuló nyert egyenként 50 K 40 f ösztöndíjat, ill. segélyt :

VIII. o. : Birinyi Ferenc, Biró Mózes, Gálffy Sándor, Klózer György, Lőrinczi Aladár, Miklós Ferenc, Nagy Árpád ; VII. o. : Demeter Gyula, Kis János, Lőrinczi Géza, Németh Andor, Simó János ; VI. o. : Fejes Dezső, Kiss József, Kovács Dániel, Raffay István, Szabó Ernő, Szabó Imre ; V. o. : Hegyi Mihály, Kelemen Károly, Keresztes Kálmán, Kovács János, Kovács Kálmán, Lőrincz Albert, Péter Endre, Pitó Mihály, Sipos Béla, Sipos Géza ; IV. o. : Biró Áron, Csomor Jenő, Deák János, Gáspár Albert, Hegyi Péter, Molnár Péter, Feleki Ferenc, Németh Dezső, Tompa László ; III. o. : Baczó Albert, Dénes József, Palkó János ; II. o. : Bartalis Jenő, Biró Sándor, Kovács József, Nagy Lajos ; I.-o. : Bakk Péter, Szigyártó Albert, Dénes Dániel, Mátyás Béla, Rosonczy Aladár, Kónya Tibor. — Az előző évről bennmaradt 3 segélyre felvétettek : Boros Domokos, Kristóf József és Sándor Lajos I. o. tanulók.

2. A *Gidófalvy Gábor*-alapból 60—60 K ösztöndíjat nyertek : Szabó Ernő és Szabó Imre VI., 150—150 K Biró Mózes és Klózer György VIII. o. t., 1000 K ösztöndíjat, mint rokon tanuló, Kónya Tibor I. o. t.

3. A *Szombatfalvy Albert*-féle „*Szombatfalvy József és felesége Homoródszentmártoni Biró Katalin*“-alapítvány évi 200 K jövedelmét kapta Kovács Dániel VI. o. t.

4. *Szöllősi Samu*-alapítvány jövedelméből 150—150 K-t kaptak : Rosonczy Aladár I. és Szabó Imre VI. o. t.

5. *Gaal—Teleki*-alapból egyenként 50·40 K-t kaptak : Kristóf József I. és Kovács Kálmán V. o. t.

6. *Gróf Teleki Sámuel*-alapból egyenként 23·32 K : Bakk Péter I. és Bartalis Jenő II. ; 17·50 K Szabó Gyula V., Zajzon Kálmán II. és Deák János IV. o. t.

7. A *Gróf Teleki Miksa*-alapból egyenként 80 K : Gálffy Sándor VIII., Kovács István VIII. és Szabó Ernő VI. o. t.

8. A *Gróf Korda*-alapból egyenként 21 K : Péter Endre V., Kertész József IV., Gyárfás Lajos III. és Nagy Lajos II. o. t.

9. A *Keszei*-alapból egyenként 21 K Molnár Péter IV., Csomor Jenő IV. és Kónya Tivadar II. o. t.

10. A *Nagy Sándor*-alapból 10 K Demeter Gyula VII. o. t.

11. A *Balogh Miklós*-alapból 10 K Demeter Gyula VII. o. t.

12. A *Székely—Ugron*-alapból 50 K Keresztes Kálmán V. o. t.

13. A *Bod—Benedek* alapból 30 K Bene József VII. o. t.

14. A *Nagy Lajos*-alapból 10 K Nagy Lajos IV. o. t.

15. A *Jánosi József*-alapból 15 K Lőrincz Albert V. o. t.

16. A *Bágyi Baczó Mózes és neje Bencze Juliánna aranylakodalmi*-alapítványból, mint rokon tanuló, 50 K Baczó Béla II. o. t.

17. A *Mátisfalvi Palló Imre és neje Nagyalambfalvi Hegyi Lidia*-alapítványból 25 K Szócs Károly V. o. t.

18. A *székelyudvarhelyi Zalogkölcson-Intézet és Betéti pénztár*-alapból 40 K + 24 K (a múlt évről maradt benn) Biró Áron IV. o. t.

19. *Gazda*-alapból 175 K, mint rokon tanuló, Gazda István VI. o. t.

20. *Dr. Szöllősiné: Bartha Ilus* alapítvány jövedelmét: 500 K, mint rokon tanuló, Kónya Ilona III. o. t. kapta.

21. A *Menyhárt András*-alapból 20 K Kovács József II. o. t.

22. A *Vánky Kálmán*-alapból 10 K Jakab József (muzsnai) IV. o. t.

23. A *Szakáts Mózes*-alapból 20 K Jakab József (muzsnai) IV. o. t.

24. A *Feketéné Kendi Kandida*-alapból járó 120—120 K évi segélyre (konviktusi) az 1920—21. isk. évre felvételtek: Rosonczy Aladár I., Feleki Ferenc III., Molnár Péter IV., Péter Endre V. és Fejes Dezső VI. o. végzett tanulók.

25. *N. adományából* 40 K segélyt nyert Kiss András IV. o. t.

26. A *Szilveszter János* családi alapítvány jövedelme rokon tanuló hiányában nem volt kiadható.

Külső ösztöndíjat élveztek a *Jövedéki birság*-alapból: Kiss Lajos III. o. t. 200 K, Ádám János VI. o. t. 300 K, Raffay István VI. o. t. 300 K, Vetsi Albert II. o. t. 200 K,

D) Díjkezdmények.

a) *Tandíjkezdmény*: $\frac{4}{4}$ kedvezmény (24) 5520 K, $\frac{3}{4}$ kedv. (10) 1800 K, $\frac{1}{2}$ kedv. (47) 5620 K, $\frac{1}{4}$ kedv. (7) 420 K, együtt: 13,360 K, b) *Iskolafenntartói díjkezdmény*: $\frac{4}{4}$ kedv. (31) 3100 K, $\frac{1}{2}$ kedv. (32) 1525 K, együtt: 4625 K. — *Tandíjsegélyben* kiadtunk 8335 K. — *Konviktusi kedvezmények összege*: 22,000 K. — *Kedvezmények és tandíjsegélyek összege*: 48,320 K.

E) Legáció.

A karácsonyi és husvétii ünnepek alkalmával kibocsátott legátusok összesen 738 K segélyben részesültek az egyháztagok adományából.

Az iskolai javadalmak összesítése.

1. Pályadíjak címén kiadatott	559·60 K.
2. Jutalmak címén kiadatott	1091— »
3. Ösztöndíjak, segélyek címén	7355·94 »
4. Tandíjban elengedett	13360— »
5. Iskolafenntartói díjban elengedett	4625— »
6. Konviktusi díjakban elengedett	22000— »
7. Legációkból befolyt	738— »
8. Külső ösztöndíjak címén	1000— »

Összesen . 50729·54 K.

E szerint a tanulóknak az 1919—20. évi közvetlen és közvetett segélyezése 50,730 K-t tesz ki.

C) A tanulók magaviselete, óramulasztása és előmenetele.

Osztály	8. Magaviselet					9. Mulasztás					10. Előmenetel						11. Rendk. tárgyak																						
	Az osztályvizsgálatot tett nyilvános és magántanulók										Az osztályviszg. tett nyilvános és magánt. közül						Az osztv. tett nyilvános és magánt. közül																						
	közül					által					minden		egy		két		több																						
	ismétlő volt	Görözp. tantárvy. tanulta	magaviseletből			egy órát sem	csak igazoltan	igazolatlannul	igazololtan	igazolatlannul	rendes tantárgyból						a francia nyelvet az egészégtant a srabackézi rajtot a mintázást a Gyorsírást az éneket a zenét																						
			jé	szabálysz.	kev. szabsz.						rossz	legalább		elégtelen																									
	osztályz. kapott			mulasztott			mulasztott órák száma			jeles		jó		elégs.		osztályzatot kapott		mint rendk. tantárgyat legalább elégséges eredménnyel tanulta																					
									o/o		o/o		o/o		o/o			o/o																					
I.	—	—	31	4	—	1	16	18	1317	62	2	6	8	22	14	39		7	19	—	—	5	14	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
II.	1	—	28	—	—	5	17	8	476	17	1	3	3	9	23	72		2	6	2	6	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
III.	1	—	32	1	—	—	20	13	867	21	—	—	11	31	19	53	4	11	2	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
IV.	—	—	30	—	—	7	12	11	673	18	1	3	7	21	19	56	5	15	1	3	1	3	1	3	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
V.	1	11	23	5	—	1	19	8	955	21	2	7	6	21	18	52	2	7	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
VI.	—	18	23	4	—	—	19	8	1238	23	1	4	6	22	14	52	3	11	3	11	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
VII.	—	10	21	—	1	—	8	14	888	28	—	—	4	18	14	64	1	5	3	14	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
VIII.	—	11	17	4	—	—	3	18	1065	18	3	10	6	19	19	61	—	—	3	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
I—VIII.	3	50	205	18	1	14	114	96	7479	208	10	4	51	21	140	57	24	9	15	6	7	3	2	22	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

b) Polgári leányiskola.

I. Szervezet és kormányzat.

A polgári leányiskolát, mint a kollegium új tagozatát, a f. iskolai évben szerveztük. *Szervezeti, rendtartási és fegyelmi szabályzatát* az Igazgató tanács 1450—1920. sz. a. megerősítette. Az iskola közvetlenül a kollegium Elöljáróságának, mint fenntartó testületnek felügyelete alatt áll. E felügyeletet az Elöljáróság a *kollegium igazgatója* által gyakorolja. A főfelügyelet az Erdélyi ref. Egyházkerület Igazgató-tanácsát illeti, mely a közvetlen felügyeletet a kollegium Elöljárósága útján gyakorolja. A polgári leányiskola összes szellemi és anyagi ügyeit az Elöljáróság, ill. a kollegium igazgatója irányítja és intézi. A tanulmányi és fegyelmi ügyeknek legközvetlenebb vezetője a *tanvezető igazgató*.

II. Tanári testület.

1. *Séra Kálmán* középiskolai tanár, tanvezető igazgató, a IV. oszt. főnöke. Tanított magyart a III., IV., történelmet a III., IV., földrajzot az I., szépirást az I—II. osztályokban heti 17 órában. Francia nyelvet önként vállalkozóknak heti 3 órában. Tanít 21-, ez iskolánál 1 év óta.

2. *Kovátsné Langer Adolfin* r. tanárnő, az I. oszt. főnöke. Tanított természetrajzot az I., II., háztartástant és egészségtant a IV., kézimunkát az I—IV. osztályokban heti 18 órában. Tanít 22 év-, ez iskolánál 1 év óta.

3. *Vajda Irén* r. tanárnő, a II. oszt. főnöke. Tanított magyart az I—II., németet az I—IV. osztályokban heti 19 órában. Az önképzőkör vezetője. Tanít 3 év-, ez iskolánál 1 év óta.

4. *Biró Etelka* h. tanárnő, a III. oszt. főnöke. Tanított számtan-mértant az I—II., szabadkézi rajzot összevontan az I—II. és III—IV., testgyakorlatot összevontan az I—II. és III—IV. osztályokban. Heti óráinak száma: 19. Tanít 6 év-, ez iskolánál 1 év óta.

5. *Csefő Sándor* ref. koll. tanár, mint óraadó tanított számtan-mértant a III—IV., vegytan és ásványtant a III., természettant a IV. osztályokban, heti 10 órában.

6. *Vajda Ferenc* helybeli ref. lelkész, esperes, mint óraadó tanított vallástant összevontan az I—II. és III—IV. osztályokban heti 2—2 órában.

7. *Gyermes Mihály* ref. elemi isk. igazgató-tanító tanított mint óraadó éneket összevontan az I—II. és III—IV. osztályokban heti 2 órában.

Hitoktatók.

1. *Bölöni Vilmos*, helybeli unitárius lelkész, tanított hittant az unitárius vallású tanulóknak heti 2 órában.

2. *Adriányi Géza*, helybeli ág. hitv. ev. lelkész, tanított hittant az ág. hitv. ev. tanulóknak heti 2 órában.

3. *Weinberger Bernát*, helybeli rabbi, tanított hittant az izraelita hitfelekezetű tanulóknak heti 1 órában.

III. Tanulók névsora és általános osztályzata.*)

Rövidítések: r. kath. = római katolikus; ág. = ágostai hitv. evangélikus; unit. = unitárius; g. kel. = görög keleti; g. kath. = görög katolikus; izr. = izraelita; ism. = ismétlő; mt. = magántanuló.

I. osztály. Osztályfőnök: **Kovátné Langer Adolfin.**

Jeles: Biró Emma mt. unit. (1-), Császár Anna (1-), Heitz Elza ág.

Jó: Baczó Judit, Biró Gizella mt. róm. kath., Egyed Judit mt. róm. kath., Kibédi Gizella unit., Mandel Róza izr., Tompa Margit.

Elégséges: Apfelbaum Erna izr., Farkas Érszébet ág., Gegő Anna, Incze Ilona, Keresztes Berta mt., Kónya Matild róm. kath., Máté Eszter, Molnár Teréz mt., Pap Róza mt., Sárközi Lenke.

Egy tárgyból elégtelen: Fekete Irma.

Kimaradt: Asztalos Margit.

Vizsgálatra nem állott: Gál Erzsi mt. unit. Összesen: 22.

Vallásórára a róm. kath. polgári leányiskolából bejárt: Ferenczy Margit.

II. osztály. Osztályfőnök: **Vajda Irén.**

Jeles: Bámbó Magda róm. kath. (1-), Bándi Elvira (1-), Bándi Juliánna, Csiki Piroska mt. unit. (1-), Lőrinczi Irma unit., Markovits Helén izr., Markovits Malvina izr.

Jó: Ájvász Gabriella mt., róm. kath., Beke Irma mt., Gulyás Etelka mt., Imecs Erzsébet, Kiss Magdolna, Kohn Szeréna mt. izr., Kökösi Juliánna

*) Általános jeles az eredmény akkor is, ha csak 1 tárgyból jó, a többiből jeles, jelzése (1-); ált. jó ha csak 1 tárgyból elégséges, a többiből jeles vagy jó, jelzése (2-); általános elégséges 2 elégséggessel.

(2-), Lántzky Ibolyka mt., ág., Lukácsffy Erzsébet (2-), Pálffy Margit mt., unit., Szabó Juliánna mt. unit.

Elégséges: Baczó Juliánna unit., Bartha Róza ág., Bedő Róza, Bekő Ilona mt., unit., Benczédi Magda, Boros Irma mt., Csiszár Ilona, Elekes Margit mt., róm. kath., Fernengel Hildegard ág., Flinta Mária, Gedeon Ibolyka mt., Hirsch Veronka izr., Katona Erzsébet, Kelemen Gabriella unit., Keresztély Ilona Keresztes Ilona mt., Libiczei Vilma ág., Lukács Ilona unit., Nagy Anna róm. kath., Pál Erzsébet, Simó Ilona mt., Schlosser Paula, Spielmann Ibolya mt. izr., Vajda Margit, Varró Vilma.

Több tárgyból elégtelen: Farkas Irén ág.

Kimaradt: Kelemen Anna róm. kath., Németi Mariska, Sándor Berta.

Összesen: 47.

Vallásórára a róm. kath. polg. leányiskolából bejárt: Balázs Ilona, Pál Irén.

III. osztály. Osztályfőnök: **Biró Etelka.**

Jeles: Bedő Irén, Bencze Lidia, Bod Piroska, Deák Erzsébet unit. (1-).

Jó: Demeter Ilona mt., Ferenczy Erzsébet, Ferenczy Margit (2), Fülöp Emma róm. kath., Hegyi Erzsébet (2-), Jére Krisztina mt., róm. kath., Kolozsi Erzsébet unit. (2-), Schützler Regina róm. kath. (2-), Szabó Margit, Tamás Ilona (2-), Zajzon Ida.

Elégséges: Balázs Irén, Katona Lenke, Kobori Irén, Libiczei Margit, Lőrinczy Julia, Márk Lujza, Pap Ibolyka unit., Sill Irén, Szávuj Erzsébet, Szélyes Erzsébet, Szélyes Róza.

Egy tárgyból elégtelen: Heitz Herta ág., Márton Mária róm. kath., Sándor Zsuzsa.

Összesen: 29.

Vallásórára a róm. kath. polg. leányiskolából bejárt: Pál Irma.

IV. osztály. Osztályfőnök: **Séra Kálmán.**

Jeles: Ajtay Anna unit., Raffay Margit, Szabó Irma (1-).

Jó: Bándy Borbála, Csép Róza, Feuerstein Fanni mt., izr. (2-), Izsák Margit, Márk Margit, Márton Ilona (2-), Müller Katalin, Schubert Anna, Tittel Mária.

Elégséges: Baczó Mariska, Bakó Regina mt., róm. kath., Balázs Elvira, Bándy Ilona, Berekméri Anna, Boros Erzsébet mt., Boros Gizella mt., Bőjte Márton Róza, Csiki Erzsébet, Dániel Margit, Gál Irén mt., unit., Gál Mária mt., róm. kath., Jampel Ilona, Kassay Ilonka, Kertész Irma mt., Muszka Irén, Pap Klára, Sárközi Margit, Schwächter Ella izr., Szabó Margit.

Kimaradt: Puskás Márta.

Vizsgálatra nem állott: Balássy Sarolta.

Összesen: 34.

Vallásórára a róm. kath. polg. leányiskolából bejárt: Bagó Berta.

B) A szülők vagy gyámok foglalkozása, a tanulók vallása és anyanyelve.

Osztály	5. Az osztályvizsgálatot tett nyilvános és magántanulók szülőinek (gyámjuknak) foglalkozása, társadalmi állása															6. Az oszt. vizsgálatot tett nyilván. és magántanulók vallása					7. Az oszt. vizsg. tett nyilván. és magántanulók anyanyelve																							
	nagybirtokos, nagybérlő	középbirtokos, középbérlő	kisbirtokos, kisbérlő	kisbirtokos, napsz. (kisbérlő, napsz.)	egyéb éstermelő (féses, majoros stb.)	gazdasági tisztviselő	gazd. segédz. (földm., napsz., gazd. cseléd)	nagyiparos, bányanagyvállalkozó	kisiparos, bányakisvállalkozó	ipari vagy bányászati tisztviselő	ipari vagy bányászati segédszemély	nagykereskedő, nagyvállalkozó	kiskereskedő, kisvállalkozó	keresk. v. közl. (vasut., posta, stb.) tisztv.	keresk. vagy közlekedési segédszemély	köztisztv. v. közhiv. alkalmazott díjnok	pap, tanár, tanító	más értelm. orvos, ügyv., közjegyző stb.	közhivatalt altsízt v. szolgálakatonalízt	katonaa altsízt	napszámos (különféle fogl.)	tőkes, haztulajdonos	ny. tiszt. v. más értelmiségi nyugdíjas	nyugdíjas altsízt, szolgál. v. munkás	magánzó, elbirtós	egyéb v. ismeretlen foglalkozás	árvaházi v. szerethetési tanuló	összesen	református	ágostai hitv. evangélikus	unitárius	r. katolikus	órm. katolikus	görög keleti	izraelita	magyar	német	tót	román	horvát	olasz			
I.	—	—	5	—	—	—	—	3	—	—	—	2	—	—	2	3	—	1	—	1	—	—	—	2	1	—	20	12	1	2	3	—	—	2	19	1	—	—	—	—	—			
II.	—	—	7	—	—	—	—	5	—	1	2	6	—	—	5	6	1	5	—	—	—	1	1	2	1	—	44	21	5	8	5	—	—	5	44	—	—	—	—	—	—	—		
III.	—	—	3	—	—	—	—	13	—	—	—	3	—	1	2	4	—	1	—	—	—	1	—	1	—	—	29	20	2	3	4	—	—	28	1	—	—	—	—	—	—	—		
IV.	—	—	2	—	—	—	—	7	2	—	1	1	—	—	3	5	1	5	—	1	—	2	—	2	—	—	32	17	2	5	4	—	—	4	30	2	—	—	—	—	—	—	—	
I—IV. összesen	—	—	17	—	—	—	—	28	2	1	3	12	—	1	12	18	2	12	—	2	—	1	4	1	7	2	125	70	10	18	16	—	—	11	121	4	—	—	—	—	—	—	—	—

C) A tanulók magaviselete, óramulasztása és előmenetele.

Osztály	8. Magaviselet				9. Mulasztás				10. Előmenetel						11. Rendk. tárgyak										
	Az osztályvizsgálatot tett nyilvános és magántanulók								Az osztályvizsg. tett nyilvános és magánt. közül						Az osztv. tett nyilvános és magánt. közül										
	k ö z ü l				által				minden		egy		két		több										
	Ismétlődött	magaviselethez				egy órát sehn	csak igazoltan igazolatlanul	igazoltan igazolatlanul	rendes tantárgyból						a francia nyelvet az éneket										
		jé	szabálys.	kev. szabsa.	rossz				legalább			elégtelen													
									jeles	jó	elégs.														
osztályz. kapott				mulasztott		mulasztott órák száma		o/o		o/o		o/o		o/o		mint rendk. tantárgyat legalább elégséges eredménnyel tanulta									
I.	1	20			2	12	526	1	5	8	40	10	50	1	5			2	14						
II.		44			2	27	1506	4	9	12	28	27	61				1	2	2	29					
III.		29			2	25	901	3	10	7	24	16	55	3	10			1	27						
IV.		32				24	1022	2	6	8	25	22	68					2	24						
I-IV.	1	125			6	88	3955	10	8	35	28	75	60	4	32		1	0.8	7	94					

T á j é k ö z t a t ó.

A székelyudvarhelyi ref. kollegiumba, úgy a főgimnáziumba, mint a polgári leányiskolába a beiratások az 1920—21. iskolai évre szeptember 3—7. napjaiban tartatnak meg és pedig a helybelieké szept. 3—4-én, a vidékieké 6—7-én. A javítóvizsgálatok szept. 2-án lesznek; a felvételi-, pótló- és magánvizsgálatok szept. 2—10-én, a tanév megnyitása szept. 8-án.

1. Új tanulók az iskolai bizonyítvány mellett kötelesek bemutatni az állami anyakönyvi hivatal által kiállított *születési Anyakönyvi Kivonatot* és az *újraoltási bizonyítványt*; a ref. vallású tanulók ezenkívül kötelesek akár az állami Anyakönyvi Kivonatra rávezetve, akár külön igazolvánnyal igazolni azt is, hogy *megkereszteltettek*, a konfirmáltak pedig, hogy konfirmáltak.

2. *Iskolai díjak*: a) a főgimn.-ban: ref. vallású tanulóknak a *tandíj* 240 K, *iskolafenntartói díj* 100 K, *egyházkerületi szakfelügyeleti járulék* 10 K, más felekezetűeknek 400, 200, 20 K. — *Beiratási díj* 10 K. *Értesítői díj* 6 K. *Orsz. tanári nyugdíjilleték* 12 K, *felszerelési díj* 4 K, biztosíték rongálások fedezésére 10 K. — Ifj. könyvtárdíjak, önképzőköri és más apróbb díjak később állapíttatnak meg.

b) a polgári leányiskolában: *tandíj és iskolafenntartói díj együtt* 260 K, *beiratási díj* 10 K, *Értesítő díj* 6 K, *könyvtárdíj* 2 K, *orsz. tanári nyugdíjilleték* 12 K, *biztosíték* 10 K, *egyházkerületi szakfelügyeleti járulék* ref. vall. tanulóknak 10 K, más felekezetűeknek 20 K.

A tandíj és iskolafenntartói díj félévi részletekben fizetendő a beiratáskor és febr. 1-én, a többi díjak a beiratáskor.

3. *Vizsgálati díjak*: a) a főgimn.-ban: *Felvételi* (különbözeti) vizs. díj: ref. vall. t. 150 K, más keresztyén vall. tanulóknak 200 K, nem keresztyén vall. t. 300 K, *magánvizsgálati díj* 400, 600, 800 K.

b) a polg. leányiskolában: *Felvételi* (különbözeti) vizs. díj: ref. vall. t. 100 K, más keresztyén vall. t. 150 K, nem keresztyén vall. t. 200 K; *magánvizsgálati díj* 200, 300, 400 K. — Összevont vizsgálati díj 50%-al magasabb.

4. Magántanulókra nézve kötelező díjak: a *tandíj, iskolafenntartói díj, beiratási díj, értesítő díj, országos tanári nyugdíjilleték, egyházkerületi szakfelügyeleti járulék* és pedig ref. vall. után 20 K, más felekezetűek után 50

K. A tandíj és isk. fenntartói díj felerészben a felvételnél fizetendő, felerészben, a vizsgálati díjjal együtt, a vizsgálat kitűzésekor, a többi a beiratás alkalmával. Bejáró magántanulók a felszerelési díjat (4 K) is kötelesek megfizetni.

5. A kollegiumi (főgimn.) internátusra és konviktusra vonatkozó tájékoztatás :

a) *Internátus-díj* ref. vall. tanulóknak 200 K, kis ágyért 160 K, más felekezetűeknek 300 K, ill. 240 K, mely félévi részletekben előre fizetendő ; felszerelési díj 20, ill. 30 K a beiratáskor.

b) *Konviktus díj* egész évre ref. vall. tanulóknak 1760 K, más felekezetűeknek 2060 K, felszerelési díj 20 K. — A *konviktus díj negyedévi részletekben előre fizetendő* és pedig a beiratáskor, november 1-én, február 1-én és április 1-én, a felszerelési díj a beiratáskor. — A megállapított díjon felül minden tanuló köteles 100 kg. búzát és 5 kg. zsirt hozni a konviktus részére. Ennek a mennyiségnek fele a beiratáskor, fele nov. 1-ig feltétlenül beszállítandó. E kötelezettség alul senkit felmenteni nem tudunk.

Az internátusban ágyzeművel minden tanuló maga látja el magát s mosatásról is maga köteles gondoskodni.

Szegénysorsú és jómagaviseletű tanulók részére mérsékelt számban $\frac{3}{4}$ és $\frac{1}{2}$ díjfizetéssel járó *konviktus kedvezmények* is vannak. A konviktus kedvezmények megnyeréseért a kérések megfelelő okmányokkal felszerelve *augusztus 1-ig* nyújtandók be a kollegium igazgatóságához, iskolai díjkedvezményekért a beiratás alkalmával.

6. Főgimn. tanulók összes díjai *Nagy Elemér* díjkezelő tanárhoz fizetendők vagy küldendők 10 fillér kézbesítési díj mellett, a polg. leányisk. tanulók díjai a polg. leányisk. igazgatóságához.

Megjegyzés. A kollegium Előljárósága fenntartja magának a jogot, hogy a fennebb közölt összes díjakat a viszonyoknak megfelelően emelhesse, miről az érdekeltek kellő időben értesítettni fognak, valamint arról is, hogyha az isk. év megnyitása később történnék.

A ref. kollegium igazgatósága.

